

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt mandag den 16. maj 2022

Sag 110/2021 og 12/2022

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Kristian Mølgaard, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Næstved den 1. september 2021 (3097/2021) og den 22. december 2021 (3097/2021) samt af Østre Landsrets 10. afdeling den 22. september 2021 (S-2411-21) og af Østre Landsrets 4. afdeling den 29. december 2021 (S-3590-21).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Jens Peter Christensen, Jens Kruse Mikkelsen og Anne Louise Bormann.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse.

T har nedlagt påstand om løsladelse.

Sagsfremstilling

T blev den 9. maj 2021 anholdt og den 10. maj 2021 fremstillet i grundlovsforhør ved Retten i Næstved, hvor han blev sigtet for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, ved den 9. maj 2021 på Psykiatrisk Akutmodtagelse i Slagelse at have truet en kvindelig ansat med en kniv, idet han holdt kniven mod hendes hals, mens han udtalte til en vagt ”hvis du rører dig, så slår jeg hende ihjel” samt ”dette er en kidnapning”, og ”det er ikke noget problem for mig at skaffe våben, så næste gang jeg kommer, så har jeg en riffel med, og så skyder jeg jer, inden at i når at trykke på alarmen”.

Byretten fandt, at betingelserne for varetægtsfængsling af T i surrogat på psykiatrisk afdeling af hensyn til gentagelsesfaren var opfyldt, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2 og § 765, stk. 2, nr. 4.

I et retsmøde den 2. juni 2021 afsagde Retten i Næstved kendelse om, at T skulle mentalundersøges ambulantly, jf. retsplejelovens § 809, stk. 1.

I perioden fra den 3. juni 2021 til den 31. august 2021 blev varetægtsfængslingen af T løbende forlænget.

Ved kendelse af 1. september 2021 bestemte Retten i Næstved, at T skulle forblive varetægtsfængslet, indtil der er afsagt dom i sagen. Af byrettens begrundelse fremgår bl.a.:

”Grundlaget for rettens kendelse af 2. juli [2021] samt Østre Landsrets kendelser af 1. juli 2021 og 9. august 2021 er fortsat til stede, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, jf. § 765, stk. 2, nr. 4.

Der er berammet hovedforhandling i sagen den 13. oktober 2021.

Ud fra en samlet vurdering af oplysningerne i sagen og med henvisning til Østre Landsrets kendelse af 9. august 2021, finder retten, at bestemmelsen i retsplejelovens § 762, stk. 3, ikke er til hinder for fortsat varetægtsfængsling, indtil der er afsagt dom i sagen, jf. retsplejelovens § 767, stk. 2.”

T kærede byrettens kendelse til landsretten.

Retspsykiatrisk Klinik afgav den 15. september 2021 mentalerklæring vedrørende T. I erklæringens konklusion fremgår bl.a.:

”Samlet må vurderes, at observanden på baggrund af tilstanden ved indlæggelse og den efterfølgende beskrevne langvarige psykotiske tilstand var sindssyg på tidspunktet for påsigtede uagtet, at der ikke ved aktuelle undersøgelser er fremkommet tydelige tegn på aktuell forekomst af psykose, idet der her skal tages forbehold for, at observanden under undersøgelsen har været i tung behandling med lægemidler med antipsykotisk virkning. Det kan således på det foreliggende ikke afvises, at observanden lider af alvorlig psykopatologi.

Det vurderes, at der på baggrund af påsigtedes art, observandens oplysninger angående påsigtede, det kliniske billede, den massive og langvarige misbrugsproblematik samt observandens personlighedsmæssige egenart er en betydelig risiko for ligeartet kriminalitet.

Observanden findes herefter omfattet af straffelovens § 16, stk. 1. Man skal, såfremt han findes skyldig, som mest formålstjenlig foranstaltning til imødegåelse af en betydelig, men af hans psykiske helbredstilstand i høj grad afhængig, risiko for fremtidig ligeartet kriminalitet, jf. straffelovens § 68, 2. pkt., anbefale dom til anbringelse i psykiatrisk afdeling.”

Ved kendelse af 22. september 2021 stadfæstede landsretten byrettens kendelse med den ændring, at sagen skulle hjemvises til byretten med henblik på fastsættelse af en fængslingsfrist, idet der ikke var grundlag for fængsling indtil dom, da sagen i lyset af konklusionen i mentalerklæringen skulle ændres til en nævningesag, og der derfor endnu ikke var berammet hovedforhandling. Af landsretten kendelse fremgår bl.a.:

”Af de grunde, der er anført i Retten i Næstveds kendelse af 1. september 2021, tiltrædes det som i øvrigt ubestridt, at der er begrundet mistanke om, at T har gjort sig skyldig i den rejste tiltale, og at betingelserne for varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, er opfyldt.

Såfremt T måtte være egnet til straf, vil en fortsat frihedsberøvelse frem til dom, der efter den berammede hovedforhandling forventes afsagt den 13. oktober 2021, allerede efter den i så fald forventede straf være i strid med proportionalitetsprincippet i retsplejelovens § 762, stk. 3, idet der skal tages hensyn til muligheden for prøveløsladelse til normal tid efter straffelovens § 38, stk. 1, jf. U 2012.2271H.

Retten i Næstved har i kendelsen af 1. september 2021 henvist til blandt andet Østre Landsrets kendelse af 9. august 2021, hvoraf det indledningsvist fremgår, at T havde sidste samtale med retspsykiatrisk klinik den 17. august 2021, hvorefter der ville blive udarbejdet mentalerklæring. Af konklusionen i den retspsykiatriske erklæring, der først er afgivet efter byrettens kendelse, fremgår, at T var sindssyg på tidspunktet for det påsigtede og findes omfattet af straffelovens § 16, stk. 1, samt at der – såfremt T findes skyldig – som mest formålstjenlig foranstaltning til imødegåelse af en betydelig, men af hans psykiske helbredstilstand i høj grad afhængig, risiko for fremtidig ligeartet kriminalitet, jf. straffelovens § 68, 2. pkt., anbefales dom til anbringelse i psykiatrisk afdeling.

Anklagemyndigheden har for landsretten tilkendegivet, at anklageskriftet vil blive ændret, således at påstanden bliver i overensstemmelse med den retspsykiatriske erklæringens anbefaling. Det må som følge heraf og efter konklusionen i den retspsykiatriske erklæring sammenholdt med sagens øvrige oplysninger på det nu foreliggende grundlag anses for sandsynligt, at T – såfremt han findes skyldig – vil blive frifundet for straf i medfør af straffelovens § 16, stk. 1, og dømt til anbringelse i psykiatrisk afdeling uden fastsat længstetid, jf. straffelovens § 68 og § 68 a, stk. 2, 1. pkt., jf. stk. 1.

Spørgsmålet er herefter, hvorvidt bestemmelsen i retsplejelovens § 762, stk. 3, der også ses at finde anvendelse på varetægtssurrogater efter retsplejelovens § 765, er til hinder for fortsat frihedsberøvelse indtil dom.

Landsretten finder, at proportionalitetsvurderingen i et tilfælde som det foreliggende må foretages ud fra en vurdering af den forventede længde og karakter af den frihedsberøvende foranstaltning, der forventes idømt, sammenholdt med længden og karakteren af varetægtssurrogatet i det omfang, de i sagen foreliggende oplysninger giver grundlag for at foretage en sådan vurdering. Det må i den forbindelse lægges til grund, at dette er indgået ved byrettens prøvelse.

En idømt foranstaltning om anbringelse i psykiatrisk afdeling uden fastsat længstetid kan alene ophæves (eller eventuelt ændres) efter indbringelse for retten og rettens afgørelse herom, jf. nærmere straffelovens § 68 a, stk. 2, 2. og 3. pkt., og § 72, stk. 2. Når der endvidere henses til oplysningerne i den retspsykiatriske erklæring af 15. september 2021 om karakteren og alvoren af Ts psykiske lidelse og om hans forhold i øvrigt, finder landsretten efter en samlet vurdering, at en fortsat frihedsberøvelse i form af det hidtidige varetægtssurrogat ikke vil være i strid med bestemmelsen i retsplejelovens § 762, stk. 3.

Efter anklagemyndighedens oplysning om sagen indbringelse for Retslægerådet og idet sagen, under forudsætning af at anklagemyndighedens påstand ændres til anbringelse i psykiatrisk afdeling uden fastsat længstetid, som udgangspunkt skal behandles som en nævningesag, jf. retsplejelovens § 686, stk. 4, nr. 2, må det anses for mindre sandsynligt, at hovedforhandlingen kan gennemføres den 13. oktober 2021 som berammet. Som følge heraf finder landsretten, at der ikke bør ske fængsling frem til dom, men at der stedet bør fastsættes en frist for varetægtsfængslingens længde efter retsplejelovens § 767, stk. 1. Fristen fastsættes af byretten.

Sagen hjemvises derfor med henblik på fastsættelse af denne frist.”

Den 13. oktober 2021 forlængede Retten i Næstved varetægtsfængslingen af T til den 10. november 2021.

Den 5. november 2021 fremsendte Afdeling for Retspsykiatri i Slagelse, hvor T er varetægtsfængslet i surrogat, en udtalelse om hans tilstand. Af udtalelsen fremgår bl.a.:

”Få dage inden T opsøgte Psykiatrisk Akutmodtagelse og tog et gidsel, havde patienten ringet på ved Sikringsafdelingen i Slagelse idet han havde fundet ud af, at det pågældende personale [som han var optaget af] nu arbejdede på Sikringsafdelingen.

Patienten har desuden for få dage siden sendt både blomster og chokolade til Sikringsafdelingen stilet til det pågældende personalemedlem.

Patienten er nu blevet konfronteret med dette. Patienten indrømmer, at han i forbindelse med gidselsituationen i Psykiatrisk Akutmodtagelse netop havde et ønske om at komme på Sikringsafdelingen, for at han kunne få hjælp fra det pågældende personale.

Patienten har under den aktuelle langvarige indlæggelse været yderst privat vedrørende disse tanker om sin optagethed af personalet, som nu er ansat på Sikringsafdelingen. Patienten har således på intet tidspunkt under den aktuelle indlæggelse omtalt dette personale, og har kun nævnt det kort ved en tidligere henvendelse i Psykiatrisk Akutmodtagelse.

Undertegnede vurderer, det er bekymrende, at patienten på trods af sufficient medicinsk behandling mod psykotiske symptomer fortsat har en optagethed af dette personale, som aktuelt kommer til udtryk ved, at han for ganske nylig har sendt blomster og chokolade til personalet på Sikringsafdelingen.

Patienten samarbejder aktuelt om medicinsk behandling og fremstår klart i bedring i forhold til i starten af indlæggelsen. På trods af dette vurderer undertegnede, at de nye oplysninger bør give anledning til en øget farlighedsvurdering af patienten.”

Den 10. november 2021 forlængede Retten i Næstved fængslingen af T til den 8. december 2021.

Den 26. november 2021 sendte Retslægerådet en erklæring om T til anklagemyndigheden. Det fremgår heraf, at Retspsykiatrisk Klinik ikke var fremkommet med bemærkninger til brev af 25. november, som rådet havde sendt med henblik på klinikkens bemærkninger til den udtalelse, som rådet var sindet at afgive. Af erklæringen fremgår bl.a.:

”Med baggrund i tilstanden ved indlæggelsens start og den lange periode herefter vurderes det samlet af erklæringsgivende læge, at [T] var sindssyg på tiden for det påsigtede, og at alvorligere psykopatologi ikke kan udelukkes.

Retslægerådet vurderer herefter at [T] mest sandsynligt er omfattet af straffelovens § 16, stk. 1. Såfremt han findes skyldig i det påsigtede, skal Retslægerådet, som mest formålstjenlig foranstaltning, jf. samme lov § 68, 2. pkt., anbefale dom til behandling på psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen i forbindelse med afdelingen under udskrivning, således at Kriminalforsorgen sammen med overlægen kan træffe bestemmelse om genindlæggelse.”

Ved brev af 26. november 2021 skrev Retspsykiatrisk Klinik til Retslægerådet, at klinikken havde genovervejet anbefalingen til foranstaltning, men at klinikken fastholdt anbefalingen om anbringelse af T i henhold til straffelovens § 68, 2. pkt., idet klinikken fandt, at den af

Retslægerådet anbefalede foranstaltning ikke på betryggende vis kunne forhindre fremtidig ligearter kriminalitet. Retslægerådet fastholdt ved mail af 6. december 2021 sin erklæring.

Den 8. december 2021 forlængede Retten i Næstved fængslingen af T til den 22. december 2021.

Den 21. december 2021 fremsendte anklagemyndigheden et nyt anklageskrift i sagen til Retten i Næstved med påstand om dom til anbringelse i psykiatrisk afdeling.

Ved kendelse af 22. december 2021 bestemte Retten i Næstved, at T skulle løslades. Af rettens kendelse fremgår bl.a.:

”Grundlaget for rettens kendelse af 10. maj 2021 er fortsat til stede, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, jf. § 765, stk. 2, nr. 4, jf. § 767, stk. 2.

T, der har været varetægtsfængslet siden den 10. maj 2021, er nu ved anklageskrift af 21. december 2021 tiltalt for to overtrædelser af straffelovens § 119, stk. 1, i maj 2021.

Retslægerådet har i en skrivelse af 25. november 2021 udtalt, at rådet er sindet at anbefale dom til behandling på psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen i forbindelse med afdelingen under udskrivning, således at Kriminalforsorgen sammen med overlægen kan træffe bestemmelse om genindlæggelse.

Der foreligger ikke andre oplysninger om Ts aktuelle tilstand end udtalelsen af 5. november 2021 fra overlæge A, hvor det afslutningsvist anføres, at tiltalte aktuelt samarbejder om den medicinske behandling og fremstår klart i bedring i forhold til starten af indlæggelsen. På trods af dette vurderer overlægen, at nye oplysninger bør give anledning til en øget farlighedsvurdering af patienten.

Efter en samlet vurdering af det anførte finder retten, at fortsat varetægtsfængsling af T vil stå i misforhold til sagens betydning og retsfølgen, hvis tiltalte findes skyldig, jf. retsplejelovens § 762, stk. 3, [...]”

Anklagemyndigheden kærede afgørelsen til landsretten.

Den 23. december 2021 afgav Afdeling for Retspsykiatri i Slagelse ved ledende overlæge B en ny udtalelse vedrørende T. Af udtalelsen fremgår bl.a.:

”Undertegnede er gjort bekendt med, at patienten nu i byretten er blevet løsladt fra varetægtsfængsling, hvilket undertegnede finder stærkt bekymrende grundet tidligere fremsendt udtalelse af 5. november 2021.

På trods af iværksat medicinsk behandling og bedring af de psykotiske symptomer på denne behandling, fremstår patienten fortsat med negative symptomer, som led i en paranoid skizofreni. De negative symptomer ses i form af isolationstendens, affektaffladning og nedsat energi.

Undertegnede har i tidligere udtalelse udtrykt bekymring for patientens optagethed af et tidligere personalemedlem.

Det mistænkes at dette skyldes fortsatte psykotiske symptomer, som patienten ikke delagtiggør personalet og undertegnede i.

På baggrund heraf vurderer undertegnede, at patienten udgør en større farlighed end først antaget.

Samlet set vurderer undertegnede fortsat behov for indlæggelse på psykiatrisk afdeling til fortsat behandling, og vurderer det stærkt bekymrende, såfremt patienten udskrives på nuværende tidspunkt.”

Ved kendelse af 29. december 2021 ændrede landsretten byrettens kendelse til, at T skulle forblive varetægtsfængslet, og at byretten skulle fastsætte en ny frist herfor. Af landsrettens kendelse fremgår bl.a.:

”Uanset om tiltalte måtte blive idømt en behandlingsdom i overensstemmelse med Retslægerådets anbefaling, eller om han efter anklagemyndighedens påstand måtte blive idømt dom til anbringelse på psykiatrisk afdeling, findes bestemmelsen i retsplejelovens § 762, stk. 3, ikke for tiden til hinder for fortsat varetægtsfængsling i surrogat. Landsretten har lagt afgørende vægt på Retslægerådets udtalelse sammenholdt med udtalelse af 23. december 2021 fra Region Sjælland, Afdeling for Retspsykiatri, hvorefter der fortsat er behov for indlæggelse på psykiatrisk afdeling, og det vurderes stærkt bekymrende, såfremt han udskrives på nuværende tidspunkt.

Herefter, og da det som forsvareren har anført i kæreskriftet, ikke kan føre til en anden vurdering, tager landsretten den af anklagemyndigheden nedlagte påstand om fortsat varetægtsfængsling til følge.”

Det er oplyst, at der er berammet hovedforhandling i straffesagen den 7., 9. og 15. juni 2022.

Anbringender

T har anført navnlig, at landsrettens kendelser af 22. september og 29. december 2021 om fortsat varetægtsfængsling, er i strid med retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, og

proportionalitetskravet i retsplejelovens § 762, stk. 3. Dette gælder uanset, om T, såfremt han findes skyldig, idømmes en almindelig straf eller en anden sanktion.

Proportionalitetskravet efter retsplejelovens § 762, stk. 3, er en afvejning dels af indgrebets tidsmæssige og indholdsmæssige udstrækning i forhold til forventelig sanktion, samt en afvejning af omfanget af indgrebet og de beskyttelsesinteresser, der søges varetaget. I afvejningen heraf indgår endvidere grovheden af det forhold, som indgrebet udspringer af, og som man i tilfælde af fængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, ønsker at beskytte samfundet imod lignende tilfælde af.

Proportionaliteten i en fortsat varetægtsfængsling af T i surrogat i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, sammenholdt med den ændring i risikoen for gentagelse, som frihedsberøvelsen gennem de mange måneder med behandling, må antages at have udgjort, taler for, at fortsat frihedsberøvelse er uproportional.

Proportionalitetsbedømmelsen efter retsplejelovens § 762, stk. 3, skal i en sag som den foreliggende ske på grundlag af almindelig straf eller subsidiært ud fra en forsigtig bedømmelse af anden sanktion, med betydelig skelen til det almindelige strafudmålingsniveau for de konkrete forhold.

På tidspunktet for landsrettens kendelse den 22. september 2021, forelå der ikke grundlag for at bedømme proportionalitet efter retsplejelovens § 762, stk. 3, ud fra en antagelse om dom til anbringelse. Der forelå på dette tidspunkt alene en retspsykiatrisk erklæring, som Retslægerådet endnu ikke havde afgivet udtalelse om. En retspsykiatrisk erklæring danner ikke i sig selv grundlag for at bedømme proportionalitet ud fra en antagelse om dom til anbringelse. Det understøttes af, at den efterfølgende anbefaling fra Retslægerådet netop ikke var dom til anbringelse, men derimod dom til behandling.

Det gøres i den forbindelse gældende, at der ved proportionalitetsvurderingen ikke kan tages afsæt i anklagemyndighedens nedlagte påstand i anklageskriftet, når denne påstand ikke har støtte i Retslægerådets anbefaling.

En almindelig straf for de i sagen omhandlede forhold, vil næppe kunne overstige 6 måneders fængsel. Indregnes sædvanlig praksis for prøveløsladelse i forhold til en forventelig straf på 6 måneders fængsel, vil der skulle ske prøveløsladelse efter 2/3 af denne tid. I den konkrete sag ville det føre til prøveløsladelse efter 4 måneder. Frihedsberøvelsen i nærværende sag har på nuværende tidspunkt strakt sig over 11 måneder og er derfor klart i strid med retsplejelovens § 762, stk. 3.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at hvis en person, der findes skyldig i et strafbart forhold, er omfattet af persongruppen i straffelovens § 16, stk. 1, straffes den pågældende ikke, men vil i stedet blive idømt en foranstaltning i medfør af straffelovens § 68. Dette taler imod, at der ved vurderingen af den forventede retsfølge over for disse personer skal tages udgangspunkt i den straf, som andre (strafegnede) personer ville blive idømt, idet den forventede retsfølge for den konkrete sigtede netop ikke vil være en straf, men en foranstaltning.

Hvilken foranstaltning, der kan komme på tale i den enkelte sag, afhænger bl.a. af karakteren og grovheden af den foreliggende kriminalitet samt af oplysningerne om den sigtedes person, herunder hvilken grad og type af psykisk afvigelse, der er tale om, samt risikoen for ny kriminalitet bl.a. i lyset af den foreliggende og tidligere kriminalitet.

I sager, som den foreliggende, hvor det må antages, at T, hvis han findes skyldig, vil blive idømt en foranstaltning i stedet for almindelig fængselsstraf, må der ved afgørelsen af proportionalitet efter retsplejelovens § 762, stk. 3, foretages en konkret afvejning af varetægtsfængslingens udstrækning over for den foranstaltning, der efter kriminalitetens karakter og oplysningerne om den sigtedes personlige forhold, herunder tidligere kriminalitet, må antages at kunne blive tale om. Dette forstærkes, hvis den sigtede er varetægtsfængslet i surrogat på et sted, hvor den nødvendige behandling kan påbegyndes, idet dette i sidste ende kan medføre, at foranstaltningen muligt kan ophæves på et tidligere tidspunkt end ellers.

I den konkrete sag forelå der på tidspunktet for landsrettens kendelse af 22. september 2021 en ny mentalerklæring vedrørende T fra Retspsykiatrisk Klinik, hvori der blev anbefalet dom til anbringelse i psykiatrisk afdeling til imødegåelse af en betydelig – men af Ts psykiske helbredstilstand i høj grad afhængig – risiko for fremtidig ligesartet kriminalitet. T var sigtet for trusler efter straffelovens § 119, stk. 1, ved i to tilfælde at have truet personale på en

psykiatrisk afdeling med at ville slå dem ihjel ved at skære halsen over på dem, og i ét tilfælde ved at have holdt en 17 cm lang kniv mod halsen på en af de ansatte. Disse overtrædelser har en karakter, hvor der efter straffelovens § 68 a, stk. 2, som udgangspunkt ikke fastsættes en længstetid for foranstaltningen.

Der var således på tidspunktet for landsrettens kendelse af 22. september 2021 grundlag for at antage, at T, hvis han findes skyldig, vil blive idømt en foranstaltning, der indebærer anbringelse uden længstetid, og fortsat varetægtsfængsling var derfor ikke uproportional.

I tiden mellem landsrettens kendelser af 22. september og 29. december 2021 afgav Retslægerådet den 26. november 2021 en erklæring med anbefaling om, at T, hvis han findes skyldig, idømmes dom til behandling i psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen under udskrivning og med mulighed for genindlæggelse. En sådan foranstaltning vil, ligesom en anbringelsesdom, blive indledt med indlæggelse på psykiatrisk afdeling.

At Retslægerådet på tidspunktet for landsrettens kendelse af 22. september 2021 endnu ikke havde afgivet udtalelse, kan ikke føre til et andet resultat, da de oplysninger, der forelå på tidspunktet for kendelsen, ikke gav grundlag for at anse fortsat varetægtsfængsling for uproportional.

I sagen er endvidere tilgået en udtalelse af 23. december 2021 fra den retspsykiatriske afdeling, hvor T er surrogatfængslet, hvori det vurderes, at han udgør en større farlighed end først antaget, ligesom det anføres, at der fortsat er behov for indlæggelse på psykiatrisk afdeling til fortsat behandling, og at det er stærkt bekymrende, hvis han udskrives.

Anklagemyndigheden gør på den baggrund gældende, at landsrettens kendelser af 22. september og 29. december 2021 skal stadfæstes, idet fortsat varetægtsfængsling ikke vil være uproportionalt, jf. retsplejelovens § 762, stk. 3, selv om Retslægerådet anbefaler en behandlingsdom frem for en anbringelsesdom.

Højesterets begrundelse og resultat

T har været frihedsberøvet siden den 9. maj 2021. Han blev den 10. maj 2021 varetægtsfængslet i surrogat på Afdeling for Retspsykiatri i Slagelse.

Sagerne angår, om betingelserne for fortsat varetægtsfængsling i surrogat var opfyldt ved landsrettens kendelser af 22. september og 29. december 2021.

Kendelsen af 22. september 2021

Ved kendelse af 2. juni 2021 bestemte Retten i Næstved, at T skulle mentalundersøges ambulantly, jf. retsplejelovens § 809, stk. 1.

Den 15. september 2021 afgav Retspsykiatrisk Klinik mentalerklæring vedrørende T. I erklæringen konkluderede man bl.a., at han er omfattet af straffelovens § 16, stk. 1, samt at der, såfremt han findes skyldig, som mest formålstjenlig foranstaltning til imødegåelse af en betydelig, men af hans psykiske helbredstilstand i høj grad afhængig, risiko for fremtidig ligearartet kriminalitet, jf. straffelovens § 68, 2. pkt., anbefales dom til anbringelse på psykiatrisk afdeling.

Højesteret tiltræder, at det på baggrund af karakteren af den begåede kriminalitet og oplysningerne i mentalerklæringen af 15. september 2021 måtte anses for sandsynligt, at T, hvis han findes skyldig, vil blive dømt til anbringelse på psykiatrisk afdeling uden fastsat længstetid, jf. straffelovens §§ 68 og 68 a, stk. 2, 1. pkt., jf. stk. 1.

Spørgsmålet er herefter om proportionalitetskravet i retsplejelovens § 762, stk. 3, var til hinder for fortsat varetægtsfængsling.

Proportionalitetsvurderingen i en sag som den foreliggende må foretages ud fra en konkret afvejning af varetægtsurrogatets udstrækning over for den foranstaltning, der efter kriminalitetens karakter og oplysningerne om sigtedes personlige forhold, herunder tidligere kriminalitet, må forventes idømt.

Når der, som anført af landsretten, henses til oplysningerne i mentalerklæringen af 15. september 2021 om karakteren og alvoren af hans psykiske lidelse og om hans forhold i øvrigt, tiltræder Højesteret, at fortsat varetægtsfængsling i surrogat af T ikke var i strid med proportionalitetskravet i retsplejelovens § 762, stk. 3.

Den omstændighed at der på tidspunktet for landsrettens kendelse endnu ikke forelå en udtalelse fra Retslægerådet, kan ikke føre til et andet resultat.

Kendelsen af 29. december 2021

Den 26. november 2021 afgav Retslægerådet udtalelse i sagen. Retslægerådet vurderede bl.a., at T mest sandsynligt er omfattet af straffelovens § 16, stk. 1, og anbefalede på den baggrund, såfremt han findes skyldig, dom til behandling med tilsyn af Kriminalforsorgen i forbindelse med afdelingen under udskrivning, således at Kriminalforsorgen sammen med overlægen kan træffe bestemmelse om genindlæggelse.

Den 23. december 2021 fremsendte Afdeling for Retspsykiatri i Slagelse en udtalelse til anklagemyndigheden, hvoraf det bl.a. fremgår, at T vurderes at udgøre en større fare end først antaget, at der fortsat er behov for indlæggelse på psykiatrisk afdeling, og at det vurderes stærkt bekymrende, såfremt han udskrives på nuværende tidspunkt.

Under hensyn til oplysningerne i Retslægerådets udtalelse af 26. november 2021 og Afdeling for Retspsykiatri i Slagelses udtalelse af 23. december 2021 tiltræder Højesteret, at uanset om T måtte blive idømt en behandlingsdom i overensstemmelse med Retslægerådets anbefaling, eller om han efter anklagemyndighedens påstand måtte blive idømt dom til anbringelse på psykiatrisk afdeling, var fortsat varetægtsfængsling i surrogat den 29. december 2021 ikke i strid med proportionalitetskravet i retsplejelovens § 762, stk. 3.

Højesteret stadfæster herefter Østre Landsrets kendelser af 22. september 2021 og 29. december 2021.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelser stadfæstes.